

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІБЛІОТЕКА

Таблиці

зіставлення класифікаційних індексів ББК до УДК

(література економічного профілю галузевого відділу бібліотеки)

Методичні рекомендації

Кривий Ріг

2017

УДК 025.45

T12

Укладачі: Н. А. Лісова, Л. М. Шелудько

Редактор: І. В. Масік

Відповідальний за випуск: С. О. Баскакова

Таблиці зіставлення класифікаційних індексів ББК до УДК [Текст] : метод. рекомендації / ДВНЗ «КНУ» ; [уклад.: Н. А. Лісова, Л. М. Шелудько ; ред. І. В. Масік ; відп. за вип. Баскакова С. О.]. – Кривий Ріг, 2017. – 19 с.

Методичні рекомендації розроблено з метою надання практичної допомоги працівникам бібліотеки ДВНЗ КНУ для переведення літератури економічного профілю на УДК. Рекомендації містять Таблиці зіставлення класифікаційних індексів ББК до УДК та абетково-предметний покажчик до УДК.

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1 Таблиці зіставлення.....	8
Висновки	13
Додаток 1 Алфавітно-предметний покажчик (УДК).....	14
Список використаної літератури	20

Вступ

У наш час постійно зростає потужність документно-інформаційного потоку, відбувається концентрація та розпорошення публікацій в документах. Основним і найскладнішим із процесів у роботі з документами є їх наукова обробка. Вона включає в себе систематизацію, індексування, предметизацію документів.

Систематизація документів – це визначення класифікаційного індексу твору друку або іншого документа відповідно до його змісту за таблицями певної бібліотечно-бібліографічної класифікації.

Існує ряд класифікаційних систем: УДК – універсальна десяткова класифікація; ББК – бібліотечно-бібліографічна класифікація; Державний рубрикатор НТІ; Міжнародна патентна класифікація; Класифікатор - стандарти і технічні умови та ін. Документні класифікації УДК відіграють важливу роль в організації інформаційного середовища, оскільки є механізмами впорядкування інформації, систематизації документів, укладання систематичних каталогів і картотек, тематичного пошуку інформації у бібліографічних базах та електронних масивах в усьому світі.

В Україні найбільш поширеними були дві класифікаційні системи – Універсальна десяткова класифікація (УДК) та Бібліотечно- бібліографічна класифікація (ББК). Обов'язковість класифікаційних індексів було закріплено на законодавчому рівні. Зокрема, Закон України «Про видавничу справу» вносить класифікаційні індекси до переліку вихідних відомостей. Особливості складу, послідовності подання й розміщення вихідних відомостей у виданнях нормативно-правовий акт покладає на ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

Кабінет Міністрів України прийняв постанову «Про припинення використання Бібліотечно-бібліографічної класифікації та впровадження Універсальної десяткової класифікації» № 177 від 22 березня 2017 р. Постанова передбачає відмову від використання бібліотечно-бібліографічної класифікації

(ББК) та поступове переведення бібліотек-користувачів на універсальну десяткову класифікацію (УДК) як міжнародну систему.

Система УДК – світова, її використовують 130 країн, у бібліотеках та інформаційних службах Європи, Азії, Америки. Таблиці перекладено на 39 мов світу. Вона має перспективи свого подальшого розвитку, бо її формальна побудова придатна для використання при опрацюванні документів в автоматизованих інтегрованих системах. Універсальна десяткова класифікація в цілому характеризується декількома основними властивостями. Сама назва говорить про дві з них: універсальності й десятичності.

Зауважимо, що УДК заснована на таблицях за ієрархічним принципом поділу; включає три частини: основна, допоміжні таблиці та абетково-предметний покажчик.

За десятковою системою вся сукупність знань розділена на 10 основних класів:

- 0–Загальний клас
- 1–Філософія. Психологія
- 2– Релігія. Теологія (богослов'я)
- 3– Суспільні науки
- 4–(вільний з 1961р.)
- 5–Математика. Природничі науки
- 6–Прикладні науки. Медицина. Техніка
- 7–Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт
- 8–Мова. Мовознавство. Художня література. Літературознавство
- 9–Географія. Біографії Історія

Для позначення відділів застосовані арабські цифри, які абсолютно однакові для всіх людей, незалежно від того, якою мовою вони говорять і яким алфавітом користуються. Це робить УДК загальнодоступною міжнародною системою, так як мова цифр всім зрозуміла і краще запам'ятовується.

Кожен відділ ділиться на 10 підвідділів. Крім основних індексів, є допоміжні таблиці знаків, визначників, нотацій.

У бібліотеці університету вся література класифікувалася за таблицями УДК. На початку 70-х рр. минулого століття фонд суспільно-політичної та економічної літератури було переведено на таблиці ББК. Це викликало незручності та непорозуміння у розстановці фонду та каталогах.

Виконуючи постанову Кабінету Міністрів «Про припинення використання Бібліотечно-бібліографічної класифікації та впровадження Універсальної десятикової класифікації» бібліотека розпочала роботу з питань переіндексації фондів. У зв'язку з відсутністю необхідних матеріалів виникла необхідність у розробці методичних рекомендацій, по створенню таблиць зіставлення індексів ББК і УДК.

Для точнішого відображення шифрів зберігання одному індексу ББК може відповідати декілька класифікаційних індексів УДК, і навпаки, декільком індексам ББК відповідає один індекс УДК. Це допоможе зорієнтуватися та вибрати відповідний індекс УДК до змісту видання.

В УДК, окрім основної, є допоміжні таблиці визначників, які використовують для подальшої деталізації індексу. Комбінуючи індекси основної таблиці з визначниками із допоміжної таблиці, можна отримати велику кількість складних індексів.

Наприклад:

ББК 65.9(4Укр) УДК 332(477) Економіка України

ББК 65.31 УДК 338.45:69 Економіка будівництва

За структурою методичні рекомендації складаються з двох частин: таблиці зіставлення індексів з ББК до УДК та абетково-предметного покажчика до індексів УДК.

Абетково-предметний покажчик до індексів УДК – це абетковий перелік усіх понять, що увійшли до таблиць зіставлення. Поняття подані у вигляді предметних рубрик, які складаються зі словесного формулювання і відповідного індексу таблиць УДК.

Наприклад:

Фінанси державні України (економіка фінансів) 336.1 , цей приклад розміщений у класі 336.1 основної таблиці *Фінанси державні України(економіка фінансів) 336.1(477)* допоміжних таблиць.

Абетково-предметний покажчик полегшить і прискорить пошук потрібного класифікаційного ділення таблиць УДК.

Таблиця зіставлення індексів ББК і УДК

Індекс ББК	Опис	Індекс УДК	Опис
1	2	3	4
65	Економіка. Економічні науки	33 330.1	Економіка. Економічні науки Економічна наука. Основні економічні концепції, теорія. Вартість. Капітал Фонди
65в6	Методи економічних досліджень	330.4 330.43	Математична економіка Економетрика
65.01	Загальна економічна теорія	330.101	Економічна наука в цілому. Економіка та її проблеми. Предмет та методи політичної економії
65.011.3	Основні типи суспільного виробництва. Основи теорії ринкового господарства	33.012.23	Форми. Структури. Підрозділи. Галузі. Системи розташування, планування, організації у ринковій економіці
65.012.1	Мікроекономіка	330.101.542	Мікроекономіка
65.012.2	Макроекономіка	330.101.541	Макроекономіка
65.02	Історія економічної думки	330.8	Історія економічних теорій, доктрин, догм
65.03	Економічна історія	330.342	Рівень розвитку. Стадії розвитку економіки. Економічні системи
65.04	Економічна географія	911.3:33	Економічна географія
65.05	Управління економікою. Економічна статистика. Облік. Економічний аналіз	330.322	Інвестиції. Формування капіталу
65.053	Економічний аналіз	658.511	Економічний аналіз
1	2	3	4
65.23	Планування. Економічне прогнозування	338.2	Економічна політика. Управління економі-

		330.45	кою. Економічне планування Дослідження операцій.
65.24	Економіка праці	331	Праця. Працевлаштування. Робота. Економіка праці. Організація праці
65.247	Охорона праці	331.45	Засоби захисту на виробництві. Виробнича безпека (охорона праці)
65.26	Фінанси. Грошовий обіг. Кредит	336	Фінанси
65.261	Фінанси	336.1	Фінанси державного сектору, фінанси уряду, державні фінанси загалом
65.261.3	Державний бюджет	336.14	Державний бюджет. Національний бюджет
65.261.4	Державні доходи	336.2	Державні доходи
		336.22	Податки. Збори
		336.27	Державні кредити. Урядові позики. Державні позики. Державний борг. Урядовий борг
6 5.261.5	Державні витрати	336.5	Державні витрати
65.261.8	Місцеві фінанси	336.14:352	Місцеві фінанси
1	2	3	4
65.262	Кредитно-грошова система	336.7	Гроші. Грошова система. Банківська справа. Біржі

65.262.1	Кредитна система	336.71 336.711 336.717 336.72 336.73	Банківська справа Національні банки. Центральний банк. Державний банк. Емісійні банки. Резервні банки Банківські операції Заощадження та ощадні банки Інші кредитні організації
65.262.2	Кредит	336.76 336.77	Фондовий ринок (Фондові біржі). Ринок грошей. Ринок капіталу. Управління приватним майном за дорученням Кредит. Кредитна справа. Економічні функції кредиту
65.262.6	Грошовий обіг	336.74	Гроші. Грошовий обіг. Валюта
65.268	Міжнародні фінансові відносини	336.69 339.7	Міжнародні державні фінанси. Міжнародні фінанси.
65.27 65.271	Страховання. Соціальне страхування. Соціальне забезпечення. Соціальна допомога Страховання	368	Страховання. Суспільне забезпечення за допомогою розподілу ризику
1	2	3	4
65.29	Економіка підприємства (фірми)	658.5	Організація та планування виробництва (виробничих процесів). Конструювання (проекткування). Управління

65.290-93	Фінанси підприємства	658.14/.17	виробництвом. Контроль на виробництві
65.298	Зовнішньоекономічна діяльність підприємств. Спільні підприємства	339.94	Фінансові питання загально Співробітництво. Співпраця. Кооперування виробництва. Постачання. Спеціалізація. Інтернаціоналізація виробництва
65.30	Економіка промисловості	338.45	Економіка промислового та кустарного (ремісничого) виробництва
65.304.11	Економіка гірничої промисловості	338.45:622	Економіка гірничої промисловості
65.304.12	Економіка металургійної промисловості	338.45:669	Економіка металургійної промисловості
65.31	Економіка будівництва	338.45:69	Економіка будівництва
65.32	Економіка агропромислового комплексу. Економіка сільського господарства	338.43	Економіка сільського господарства та продовольчого виробництва

1	2	3	4
65.42	Економіка торгівлі	658.8	Збут. Продаж. Реалізація продукції. Маркетинг
65.422	Економіка внутрішньої торгівлі (ціни та ціноутворення на внутрішньому ринку)	338.5	Ціноутворення
65.5	Світова економіка	339	Торгівля. Міжнародні економічні відносини. Світова економіка

		339.9	Міжнародна економіка загалом. Міжнародні економічні зв'язки. Зовнішньоекономічна політика. Світове господарство. Глобалізація
65.6	Економіка розвинутих країн	339.9	Міжнародна економіка загалом. Міжнародні економічні зв'язки. Зовнішньоекономічна політика. Світове господарство. Глобалізація
65.7	Економіка розвиваючих країн		
65.8	Економіка соціалістичних країн (корпорації)	334.78:338.24	Корпоративні об'єднання у межах економічного самоуправління. Управління економікою
65.9	Економіка окремих країн та регіонів. Економіка Світового океану	332.1	Регіональна економіка. Територіальна економіка
		332.1(4/9)	Регіональна економіка окремих держав
65.9(4Укр)	Економіка України	332(477)	Економіка України

Висновки

УДК володіє такими вимогами до класифікаційної системи, як універсальність, міжнародність, адаптивність до появи нових галузей знань. Документна класифікація дає змогу відображати новітні досягнення науки і техніки без будь-яких змін у її структурі. Про це свідчить детально розроблена система допоміжних таблиць визначників, здатність відображати нові поняття шляхом розподілу відділів від загального до окремого. Що також сприяє гнучкості й динамічності УДК. За рахунок того, що система здатна комбінувати та поєднувати різні предмети і поняття, вона охоплює всю систему знань.

Крім того позитивним моментом є те, що робота з адаптації змісту таблиць до сучасних інформаційних потреб людства продовжується безперервно, що, в свою чергу, дозволяє УДК залишатися актуальною та конкурентоспроможною документною класифікаційною системою у всьому світі.

Додаток 1

Абетково-предметний покажчик до індексів УДК

А

Аграрна економіка України 338.43(477:4)

Б

Багатонаціональна політика (міжнародна економіка) 339.97

Баланс економіки (економічна теорія) 330.5

Банки ощадні (економіка фінансів) 336.72

Банківська справа (економіка фінансів) 336.71

Банківські операції (економіка фінансів)	336.717
Біржі (економіка фінансів)	336.7
Біржі фондові (економіка фінансів)	336.76
Борг державний (економіка фінансів)	336.27
В	
Валюта (економіка фінансів)	336.74
Вартість (економічна теорія)	330.1
Виробництво (економіка)	338.3
Виробництво, кооперування (міжнародна економіка)	339.94
Виробництво продовольче (економіка)	338.43
Виробництво промислове (економіка)	338.45
Виробнича безпека (економіка праці)	331.45
Відсотковий дохід (економіка фінансів)	336.78
Відсоток (економіка фінансів)	336.78
Власність національна (економічна теорія)	330.5
Внутрішня торгівля (економіка торгівлі)	339.3
Г	
Гроші (економіка фінансів)	336.7
Грошовий обіг (економіка фінансів)	336.74
Д	
Державний борг (економіка фінансів)	336.27
Державний бюджет (економіка фінансів)	336.14
Державні витрати (економіка фінансів)	336.5
Державні доходи (економіка фінансів)	336.2
Державні кредити (економіка фінансів)	336.27

Державні позички (економіка фінансів)	336.27
Державні фінанси (економіка фінансів)	336.1
Державні фінанси міжнародні (економіка фінансів)	336.69
Дослідження операцій (економіка)	330.45
Доходи державні (економіка фінансів)	336.2

Е

Економетрія	330.43
Економіка, управління(міжнародна економіка)	339.97
Економіка окремих держав	338(4/9)
Економіка підприємства	658.5
Економіка праці	331
Економіка промислового виробництва	338.45
Економіка сільського господарства	338.43
Економіка транспорту та зв'язку	338.47
Економіка України	332.1(477)
Економічна географія	911.3:33
Економічна історія	330.342
Економічна наука	330.1
Економічна політика (економіка)	338
Економічний аналіз	658.511
Економічний розвиток (економічна теорія)	330.34
Економічні теорії, історія (економічна теорія)	330.8

З

Заощадження (економіка фінансів)	336.72
Зовнішньоекономічна політика (міжнародна економіка)	339.9

I

Інвестиції	330.322
Історія економічних теорій (економічна теорія)	330.8

K

Капітал (економічна теорія)	330.1
Капітал, ринок (економіка фінансів)	336.76
Корпорації (економіка)	334.78
Кредит (економіка фінансів)	336.77
Кредити державні (економіка фінансів)	336.27
Кредитна справа (економіка фінансів)	336.77
Кустарне виробництво, (економіка)	338.45

M

Маркетинг (економіка торгівлі)	658.8
Макроекономіка (економічна теорія)	330.101.541
Математична економіка	330.4
Міжнародна економіка	339.9
Міжнародна економіка окремих держав	339.9(4\9)
Міжнародна політика (міжнародна економіка)	339.97
Міжнародне управління економікою (міжнародна економіка)	339.97
Міжнародні державні фінанси (економіка фінансів)	336.69
Міжнародні економічна відносини (економіка торгівлі)	339
Міжнародні економічні зв'язки (міжнародна економіка)	339.9
Міжнародні фінанси	339.7

Мікроекономіка (економічна теорія)	330.101.542
Місцеві фінанси (економіка фінансів)	336.14:352
Н	
Національний бюджет (економіка фінансів)	336.14
О	
Обіг грошовий (економіка фінансів)	336.74
Ощадні банки (економіка фінансів)	336.72
П	
Підприємництво (економіка)	338.22
Планування (економіка)	338
Планування (міжнародна економіка)	339.97
Податки (економіка фінансів)	336.22
Позички державні (економіка фінансів)	336.27
Послуги (економічна)	338.46
Працевлаштування (економіка праці)	331
Праця (економіка праці)	331
Промислове виробництво, економіка	338.45
Р	
Регіональна економіка	332.1
Регіональна економіка окремих держав	332.1(4/9)
Регіональна економіка України	332.1(477)
Регулювання економіки	338.24
Ринкова економіка (економіка)	33.012.23
Ринок	339.1
Ринок грошей (економіка фінансів)	336.77

Робота (економіка праці)	331
Розвиток економічний (економічна теорія)	330.35
С	
Світове господарство (міжнародна економіка)	339.9
Сільське господарство, економіка	338.43
Страховання	368
Т	
Теорії економічні, історія (економічна теорія)	330.8
У	
Управління (економіка)	338
Управління економікою	338.24
Управління економікою (міжнародна економіка)	339.97
Ф	
Фінанси (економіка фінансів)	336
Фінанси державні (економіка фінансів)	336.1
Фінанси державні міжнародні (економіка фінансів)	336.69
Фінанси підприємства	658.14/.17
Фондовий ринок (економіка фінансів)	336.76
Фондові біржі (економіка фінансів)	336.76
Ц	
Центральний банк	336.711
Ціни (економіка)	338
Ціноутворення (економіка)	338.5

Список використаної літератури

1. Библиотечно-библиографическая классификация : рабочие табл. для массовых б-к / сост.: Н. Н. Асеева [и др.]. – М. : Либерия, 1997. – 688 с.
Лугова Т. А. Особливості алгоритму присвоєння документам індексу УДК в умовах інформатизації / Т. А. Лугова, А. В. Городніченко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2016. – № 2. – С. 57–64. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2016_2_11.
2. Лугова Т. А. Порівняльна характеристика класифікаційних систем УДК та ББК / Т. А. Лугова, А. В. Городніченко // Соціум. Документ. Комунікація. – 2016. – Вип. 1. – С. 30–41. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cdk_2016_1_4.

3. Сербін О. "Таблиця відповідності скорочених варіантів УДК і ББК" як приклад консолідації різноструктурних класифікаційних систем / О. Сербін // Бібліотечний вісник. – 2011. – № 4. – С. 29–32. –Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2011_4_4.

4. Універсальна десяткова класифікація (УДК) [Електронний ресурс] : таблиці (станом на 2006 рік), алфавітно-предметний покажчик, зміни та доповнення (2007-2008), зміни та доповнення (2009), зміни та доповнення (2010), зміни та доповнення (2011) : електронне видання на CD-ROM / Держ. наукова установа "Книжкова палата України ім. Івана Федорова". – 4-те вид., допов. – Київ : [б. в.], 2016. – Електронний документ (ресурс). – 1 диск (CD-ROM).